

PETICIONS DE LA TAULA D'EMERGÈNCIA SOCIAL DEL SÍNDIC DE GREUGES AL GOVERN DE LA GENERALITAT

La Taula d'Emergència Social, impulsada pel Síndic de Greuges, actualment aplega el Síndic i nou entitats del tercer sector (Taula del Tercer Sector, Amics de la Gent Gran, Arrels Fundació, Banc dels Aliments, Càritas Catalunya, Comunitat de Sant'Egidio, Creu Roja, DINCAT i Fundesplai).

La Taula es va constituir l'11 de juny de 2020 amb la voluntat d'abordar la urgència assistencial i la detecció de necessitats i prioritats per fer les recomanacions de canvi i millora a les administracions afectades i al Parlament en el marc del context actual de la pandèmia de la COVID-19.

El 30 de juny de 2020 es va presentar una declaració que pretenia fixar les bases sobre les quals havien de girar el conjunt de mesures que caldria implementar per fer front a la situació sanitària, social i econòmica, que s'ha vist molt agreujada per la pandèmia.

El 26 de novembre de 2020, el Síndic va convocar una reunió de la Taula amb els màxims representants del Govern al Palau de Pedralbes i els va fer arribar la detecció de necessitats observada durant els darrers mesos, i les prioritats i recomanacions de millora per afrontar la crisi generada per la pandèmia, que visibilitza problemes ja existents.

El dia 21 de desembre de 2020, el síndic va comparèixer davant de la Comissió del Síndic per informar sobre les principals propostes de la Taula d'Emergència Social per afrontar la crisi econòmica i social derivada de la pandèmia de la COVID-19.

La Taula ha treballat tot aquest temps per proposar les bases que considera necessàries per consolidar un sistema de protecció social que garanteixi els drets de les persones a viure en una societat justa, igualitària i cohesionada.

El 19 de maig de 2021, en el marc de la constitució del Govern de la Generalitat de la XIII Legislatura del Parlament de Catalunya, la Taula d'Emergència Social va fer arribar al Govern les propostes que considerava prioritàries per fer front a la crisi d'emergència social i que evidenciaven mancances estructurals que calia abordar urgentment en tres dimensions. Transcorreguts set mesos des de la remissió al Govern, aquestes propostes, amb petits canvis, es mantenen íntegrament:

1. Pel que fa a la situació d'emergència generada per la crisi

- Cal assegurar que les persones afectades greument per la crisi tenen les necessitats bàsiques cobertes de manera immediata, especialment en l'àmbit d'alimentació, habitatge i subministraments bàsics.
- S'han d'assegurar la coordinació i la complementarietat entre administracions i també del tercer sector social, així com la dotació de més recursos per poder fer front a l'increment de demanda que ha suposat la situació d'emergència.
- S'ha de garantir l'accessibilitat en tots els serveis i dispositius d'emergència sanitària i social i potenciar l'atenció presencial i els serveis d'acompanyament, tenint present que la bretxa digital dificulta la relació dels col·lectius més vulnerables amb els serveis bàsics.

- S'ha de garantir l'accessibilitat en la comunicació i la informació en l'àmbit de la garantia de drets bàsics.
- Cal compensar l'efecte confinament en els infants i les famílies més vulnerables, i també en les persones amb discapacitat intel·lectual i amb problemes de salut mental, per prevenir la desprotecció dels infants i assegurar l'atenció de les necessitats concretes d'aquests col·lectius.
- Cal prestar una atenció prioritària a les conseqüències de les problemàtiques de salut emocional fruit del confinament i les restriccions imposades durant la pandèmia sobre els infants –i, especialment, els adolescents dels col·lectius més vulnerables–, que es materialitzen en un augment significatiu de problemes conductuals, conflictivitat familiar i un elevat malestar psíquic (amb autolesions, ideació i intents de suïcidi).
- Cal tenir en compte els efectes de les restriccions per a la prevenció de la pandèmia amb relació als col·lectius que no poden complir-les, com ara les persones que dormen al carrer, i les dificultats específiques en el cas de persones i famílies sense llar que resideixen en habitatges compartits o en habitacions de pensions, hostals o albergs.
- Cal evitar l'estigmatització de les persones que viuen al carrer i garantir l'atenció social bàsica in situ.

2. Pel que fa a les mancances estructurals que ha evidenciat la situació d'emergència

- Cal considerar els serveis socials com a serveis essencials i valorar la seva contribució en l'estabilitat social per atendre necessitats bàsiques, detectar i prevenir situacions de maltractament i violència, i acompanyar i orientar les persones que ho necessiten, tot garantint una atenció presencial plena en tot moment.
- Cal evitar la fragmentació d'ajuts socials i garantir, de forma urgent i immediata, l'accés a prestacions per cobrir les necessitats bàsiques, com ara l'ingrés mínim vital i la renda garantida de ciutadania, i també l'acompanyament de les persones i de les famílies vulnerables creditors d'aquests ajuts. Cal estar amatent també als avenços en la renda bàsica universal, actualment objecte d'un pla pilot.
- Davant l'incompliment de la Llei de bases de règim local per part de molts municipis, cal una actuació decidida del Govern per assegurar que es cursen les altes en el padró municipal de totes les persones que viuen efectivament al municipi com a via d'accés a serveis i drets bàsics.
- S'ha de garantir l'accés a drets a les persones migrants, independentment de la seva situació administrativa, i valorar la idoneïtat d'una regularització extraordinària de la població que actualment resideix a Catalunya.
- Cal establir mesures d'increment del parc d'habitatge social i regularitzar el preu de lloguer a través d'un nou pla nacional de l'habitatge a Catalunya.
- Cal avançar cap a un model d'atenció i cura de la gent gran i de les persones amb discapacitat i amb problemes de salut mental basat en l'escolta i el respecte de la voluntat, i en què la institucionalització sigui una opció residual, i en tot cas desitjada, amb les garanties i els suports necessaris per assegurar-ne una atenció adequada.

- Cal posar fi a les llistes d'espera i millorar la cobertura de les places públiques de serveis residencials i d'atenció diürna, la necessitat de les quals ha augmentat a causa de la pandèmia.
- Cal abordar una estratègia per combatre la soledat i l'aïllament no desitjats i avançar cap a un acord social i polític per afrontar-los
- Cal facilitar les mesures de conciliació familiar per a la millor atenció i cura de les persones dependents.
- S'ha de millorar la inversió en educació per resoldre les desigualtats existents, combatre la segregació i atendre les necessitats detectades, com a mesura immediata i també a mitjà termini.
- Cal recuperar l'estratègia catalana de sensellarisme.
- Cal establir un pla de xoc contundent per impulsar la inserció laboral dels col·lectius vulnerables i l'ocupació juvenil.
- En el marc de la societat digital, s'ha de combatre la bretxa digital existent i que afecta les persones més vulnerables, en tots els àmbits de la vida pública i privada, especialment en l'educació i en l'accés a serveis, activitats i prestacions a través de vies digitals.

3. Pel que fa al paper del tercer sector social

- Es demana una regulació del finançament estable i transparent per al tercer sector social, ja que desenvolupa funcions de servei públic.
- Cal impulsar una llei del tercer sector social i una nova actualització en la tarifació dels serveis públics i garantir el pagament de tots els serveis contractats, concertats, places públiques i privades.
- Cal generar línies d'ajuts i/o fórmules de compensació per al sector en relació amb els sobrecostos derivats de la pandèmia i les mesures preventives i de protecció de la salut, i per compensar la pèrdua d'ingressos provocada per la crisi sanitària.
- Cal fer interoperables i compatibles les bases de dades de la Generalitat i dels serveis socials municipals per millorar i facilitar la gestió dels ajuts i suports socials a les famílies vulnerables.
- Cal regular l'acció concertada com a instrument de col·laboració públic-privat reservat en exclusivitat a les entitats que formen part del tercer sector social.

Barcelona, 14 de desembre de 2021

